

[మనవి :- ఇది భారత కథ. అలనాటి సామాజిక న్యాయ సూత్రాలు అర్థవంతమైనవి, అభ్యుదయ దృక్పథం కలిగినవి కూడా అనిపిస్తాయి. పరిపక్వమయిన వారి సామాజిక సూత్రాలు అర్థం చేసుకోగలిగినప్పుడు మన స్థితి ఏమిటి? అనే ప్రశ్న వస్తుంది. తప్పదు మరి! —లల్లాదేవి.]

అది గంగా తరంగిణులు జాలువారుతున్న పవిత్ర భూమి. భారతీయుల జాతి జీవనంలా, వారికి బహుకాలం నించి సంప్రదాయికంగా సంప్రాప్తమయిన అపూర్వ విచారధారలా జలజల మునుముందుకు సాగిపోతోంది జీవ జలధార!

గంగానదీ పవిత్ర జలాలతో చిత్తడి అయిన తీరభూములు సస్యశ్యామలంగా పంటలను ఆందిస్తున్నాయి. గంగా తీర పీఠభూములన్నీ సుసంపన్నమయి వర్షిలుతున్నాయి.

అచటి ఏలిక బహుధా సంస్కార సంపన్నుడు. అతని ప్రజలు సుసంపన్నులు. శీలవంతులు. ప్రకాంత జీవన లాలస ఒక్కటే వారికున్న వ్యసనం.

అమె బలిని చేపట్టిన యిల్లాలు. అమె వల్లవారాలు వద్దరాగాలను తలపిస్తాయి. వలువరుస తరళిస్తే పులుకడిగిన ముత్యాల బారును తలపిస్తుంది. వసిమి మిసిమి చెలువారిన చెంపను యౌవనకాంతులతో తరళిస్తున్నాయి.

బలిని వరించిన అదృష్టమంతా రాసి పోసినట్లుగా ఉన్న దామె. అతని మెడను కావిలించుకుని వక్షస్థలంపై ఊగాడుతున్న చాంపేయమాల ఆ ఇల్లాలు. రూప యౌవన విలాసాలకు నైదోడుగా మధురమయిన మనసున్న ఆ యిల్లాలి పేరు సుదేష్ట.

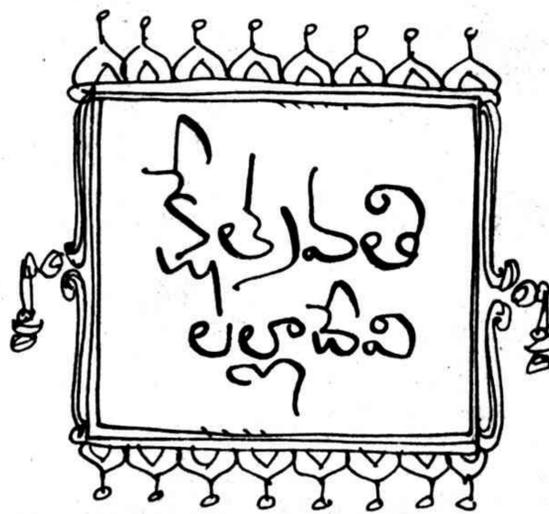
బలి పత్ని గంగాతీరాన నులివెచ్చని ఎండలో పచ్చిపచ్చి వైరగాలి పీల్చుతూ తిరుగాడుతోంది.

ప్రకాంత సుప్రభాత సుందర నమయమే అయినా మనసంతా నిర్వేదమే నిండిపోతోంది. అంతర్యంలో అగ్ని గుంకాలు బుగులుతున్నాయి.

ఆదాని బ్రతుకు అర్థాలన్నీ మాతృత్వమనే మహనీయమయిన పదవిలోనే ఉన్నాయి. ఒకసారి తల్లి కాగలిగితేకాని మగువకు జీవితంలో నిజమయిన మాధుర్యమేమిటో అర్థం కాదు.

'అమ్మ' అని పిలిపించుకోగలగటమే కదా ఆదానికి అపురూపమయిన వరం.

ఆ అర్థాలన్నింటి నించీ వంచితరాలయిన తరువాత బ్రతుకులో అర్థాలేమిటి? అని ఆలోచిస్తోంది రాజపత్ని అయిన సుదేష్ట.

ఆ ఆలోచనలు బడబానలం నముద్ర జలాలను ఆవిరులుగా మార్చినట్లు ఆలోచనలను యిగుచ్చుతున్నాయి. మనసులో మిగులుతోంది శూన్యమే.

ఒకతూరి సుదీర్ఘమయిన నిట్టూర్పు విడిచి తల ఎత్తి చూసిందామె. అల్లంత దూరాన అనుచరులందరినీ నిలువరించి

పాదచారి అయివొస్తున్న ప్రభువు కన్పించినాడు. నిలచిపోయిందామె.

బలి వడివడిగా నడచివచ్చాడు. అంతఃపురాన పరిచారికలతో ఉపచారాలు చేయించుకోవలసిన నమయాన అర్థాంగి గంగాతీర సైకతాలలో ఒంటరిగా కన్పించటంతో విస్మయపడతాడు బలి.

“రవి కిరణాల వెలుగులో చంద్ర వదన దర్శన మివ్వటమే కదా ఈనాడు నూకు అందివచ్చిన అదృష్టం” అన్నాడు రాజు. అతని మాటల అర్థాలను అవగతం చేసుకుంది రాజపత్ని.

ఉదయ సంధ్యలో ఊరు విడిచి వచ్చినావేమి? అని ప్రశ్నించటమే ఆ పొగడకు అర్థం. పురుషాదిక్య ప్రవంచమిది. ఈ ప్రవంచంలో తన స్థానమేమిటో నిర్ణయించుకునే స్వేచ్ఛ ఆడదానికుండదు.

శ్రీ ఎక్కడ వుంటాలో ఏమి చేయాలో నిర్ణయించగలిగిన అధికారాలు పురుషునికి దక్కాయి.

రవి కిరణాలు సోకి తరళించే అమె వదనం రవ్వంత నల్లబడిపోయింది. ముఖాన్ని దింపుకుందామె.

“ప్రభూ! మీరున్న చోటేకదా నాకు అంతఃపురం” అన్నదామె

బలి మహారాజు మరింక మాట్లాడలేక పోయినాడు. తాను ప్రదర్శించిన పురుషాదిక్యతకు అమె లొంగిపోయింది. ఈ ఆలోచన ఇచ్చిన ఆనందంతో అమెపట్ల ప్రసన్నుడయినాడు రాజు. “ప్రేయసీ! పరిచారికలను వెంట తెచ్చుకుని ఉండవలసింది కదా! ఈ ఏకాంతమెందుకు?” అని ప్రశ్నించాడు.

చివ్వున తలఎత్తి చూసింది సుదేష్ట. అమె కన్నులు పుష్పించిన కింసుక వనాల వలె అయినాయి. విచ్చిన తంగేడు వనంలా అరుణారుణమయింది ముఖం.

ప్రభూ! బ్రతుకు అర్థాలన్నింటినించి

దీపం పక్షి

నౌ చీకటి గదిలో వెలిగే ప్రమిదలో
మలిగే వత్తిమంటు రెక్కలు
టుపటుపా కొట్టుకొంటున్నాయి.
నిద్రకి దూరమైన కనురెప్పల్లా;
చమురు తాగే దీపం పక్షి
నా ఉనికి సహించలేక పోతోంది
గావును
నిద్ర రాని కళ్ళ భారంలో
హఠాత్తుగా మాయమైంది.

—ఎన్.ఎ. రవూఫ్

వంచితను అయినాను. ఈ బ్రతుకు అంతా అర్థరహితమయినప్పుడు ఇంకరాణివాసపు అధికృతను ప్రదర్శించుకోవటంలో అర్థమేమిటి? నా మనసుని అంటి తొలిచి వేస్తున్న నిర్వేదాన్ని సమయించేందుకు ఈ గంగాతీరనైకత స్థలానే నరిఅయినవి.

“అర్థాంగి! నీ మనోగతాన మందుతున్న అగ్నిగుండాలన్నాయా? నీ అంతర్యమేమిటో నాకింకా అర్థం కాలేదు” అన్నాడతడు కరుణ జాలువారుతున్న స్వరాన.

“వ్రథా! మీ నింది నేను ప్రేమను

మీద అదివసించినావు. కాని ఇంత విరక్తికి కారణమేమిటో రవంత అయినా అర్థంకాలేదు” అన్నాడతడు.

సుదేష్ట విరక్తిగా నవ్వింది.

“రాజు నేను మీ చేయి పట్టిందీ, మీ ఇంట కాలు వెట్టిందీ ఎందుకు. తల్లిని అయేందుకు కాదా?” అని తల దింపుకుని మరొకవంకకు తిరిగిపోయిందామె.

రాజు అప్రతిభుడయినాడు. నీవు తండ్రిని కాలేవని రాజు వైద్యులు చెప్పిన మాటలు అతనికి జ్ఞాపకం వచ్చినాయి. కట్టుకున్నదానితో సంభాషించేందుకయినా అతనికి శక్తి చాలలేదు. ఒత్తయిన చెంపలు కన్నీట తడిసి చిత్తడి అవుతున్నా ఉత్తరీయాన ఒత్తి ఓదార్చేందుకయినా అతడు శక్తి విహీనుడయి మరలి పోయినాడు.

* * *

మరునాడు బలి మహారాజు ఆ గంగా తీర నైకతాల మీద ఒంటరిగా తిరుగాడుతున్నాడు. అర్థాంగి అంతరిక వాదన అతని మనోవటలం మీద చీకటి గుర్తులను ముద్రిస్తోంది.

అలోచనా వివకుడయిన రాజుకు అల్లంతదూరాన గంగాజలాలలో కొట్టుకు

మనసుని గాయవరిచే బాధను తనివితీరా అనుభవించేందుకు ఏకాంతమే కావాలి. దయచేసి మీరు కూడా వెళ్ళిపోండి” అన్నదామె.

రాజు నిర్విణ్ణుడయినాడు. అందాల రాజియోవనవతి అయిన తన అర్థాంగి మనోగతమేమిటో అతనికి సరిగా అర్థం కాలేదు.

కాని ఆమెపై వివరీతమైన కరుణ కలిగింది. పురుషాధికృత ప్రవంచమే అయినా స్త్రీని గౌరవించవలసినప్పుడు అతడు అలోచనా మగ్నుడవుతాడు. జాలివడవలసిన అవసరం వచ్చినప్పుడు ఇంక అలోచించవలసిన అవసరమేమున్నది? అనుకుంటాడు.

ఆశించాను. ఆత్మీయతా బంచాన్ని ఆశించాను. బ్రతుకు అర్థాలన్నీ సవలం కావాలని ఆశించాను. కాని సానుభూతిని మాత్రమే మీరు నాకివ్వగలుగుతున్నారు” అన్నదామె.

చురికలు శరీరంలోకి దిగిపోతున్నట్లు విశ్రాంతుడయినాడు రాజు. అతనికి తల తిరిగి పోయింది. ఆమె ఔన్నత్యం ముందు తాను తల దింపుకోవలసిన స్థితి ఏర్పడుతుందన్న సంశయంతో తన మనసును నిగ్రహాన్ని తానే శంకించుకున్నాడు.

“అర్థాంగిగా మా మనసుకు నచ్చిన నెచ్చెలిగా నీవు మా ప్రేమసింహాసనం

వచ్చే ఒక ఆకృతి కన్పించింది. అతడు నిలిచి చూచినాడు.

నందేహమేలేదు. అది మానవాకృతి. అతడు వడివడిగా గంగాజలంలో ఈడి ఆ ఆకృతిని ఒడ్డు పట్టించినాడు. అతని శరీరాన్ని బంధాలనించి విముక్తం చేశాడు.

“ఓయీ! ఆకృతి విశేషాన నీవు బ్రాహ్మణుని వలె ఉన్నావు. ప్రాణాపాయ స్థితిలో ఉండి కూడా వేదనాదాలను నివదిస్తున్నావు. చూడగా పుట్టంధునివలె కూడ ఉన్నావు. బందితుడవయి ఉన్నావు కాబట్టి ఇది ఆత్మహత్యా వ్రయత్నం కాదని తెలుస్తూనే ఉంది.

జాత్యంధుడవు. వండితుడవు. ద్వితీయ దవు - నీ కెందుకు పటిసవయ్యా ఈ దురవస్థ?” అని ప్రశ్నించాడు బలి. తిలడు ముందుగా రాజుకు కృతజ్ఞతలు చెప్పుకున్నాడు. ఆపై ని అతనిపై అశీస్సులు కురిపించినాడు.

“రాజా! నా పేరు దీర్ఘ తముడు. బృహస్పతి అనే బ్రాహ్మణుని తనూభవుడను. ప్రద్యేషిణి అనే పేరుకల వనితను పెండ్లాడినాను.

పుట్టుంటేకుడను కావటంనించి భార్య చేత పోషింపబడినాను. ఆమె నా వల్ల క్షేత్రవతి (సంతానవతి) అయింది. కాని

నీ చేత పోషింపబడవలసిన నేను విన్ను పోషిస్తున్నాను. భర్త అనగా పోషించు వాడని కదా ఆర్థం?

నీవు భర్త అనే పదాన్నించి పరిత్యజించదగినవాడవు. భరించలేని నీవు భర్తవు కాగలవా? నా బిడ్డలను నాకు వదలి నీవు నన్ను విడిచిపో” అన్నది ప్రద్యేషిణి.

బిడ్డలుకూడ ఆమె మాటలకు అండగా నిలిచారు.

నన్ను బందించి గంగలో విడిచి పెట్టినారు. వేదపతనమే నా ఊపిరి.

అందునించి ఊపిరులున్నంతవరకూ వేదం చదువుకుంటూపోవాలని నిర్ణయించుకున్నాను. కాని నీవు నన్ను కాపాడినావు.

నీకు కావలసినదేమిటో అడుగు ఇచ్చేస్తాను” అన్నాడు జాత్యంధుడయిన దీర్ఘ తముడు.

రాజుకి నవ్వు వచ్చింది.

“నీవు నా కేమివ్యగలవు?” అన్నాను అతడు నవ్వుతూ; కాని దీర్ఘ తమును అణింతుడు. అంతటితో వదిలిపెట్టలేదు రాజుని ద్రుతిమాలసాగాడు.

“రాజా! బ్రాహ్మణుడనని, నిర్ఘనుడనని. నీ చేత ప్రాణాపాయస్థితి నించి ఉద్ధరించబడినవాడనని చులకన చేయకు.

ఈ ప్రకృతి సిద్ధాంతాలు చిత్రమయినవి. అందరికీ అన్నీ ఉండవు. ఎవరికీ ఏమీ లేకుండానూ ఉండదు. చూడు నీకు కనులున్నాయి. నాకు లేవు.

నీకు రాజ్యముంది-నాకు లేదు.

కాని నా దగ్గర వేదాలున్నాయి. అవి నీకు ఉన్నాయా?” అని అడిగడతడు.

రాజు ఆలోచనలో పడిపోయినాడు.

అతని మనసులో మెరుపులు మెరిశాయి. ‘అవును నిర్ఘనుడయినా విద్యావంతుడు. అందుడయినా ఆలోచనాశీలి. అన్నింటినీ మించి సంతానవంతుడు’ అనుకున్నాడు.

“దీర్ఘ తమా! నీవు చెప్పినది యథార్థమే! ప్రకృతి అందరికీ అన్నీయివ్వదు. నీవు సంతానవంతుడవు. నీ ఆర్థాంగి క్షేత్రవతి అయింది. నా ఆర్థాంగి ఆ ఆదృష్టానికి నోచుకోలేదు” అన్నాడతడు భిన్నపదనుడయి. దీర్ఘ తముడు తన ప్రాణదాత వట్ల జాలిపడ్డాడు.

రాజు అతనిని వెంటపెట్టుకుని తన రాజ మందిరానికి తీసుకునిపోయాడు. అపురూపంగా సవర్యలు చేయించి అమృతమయిన ఆతిథ్యమిచ్చాడు.

“దీర్ఘ తమా! ఈ విషయంలో ననాతన ధర్మాలు ఏమని చెప్తున్నాయి” అని అడిగాడు.

ప్రకృతి ధర్మాలకు విరుద్ధం కారావన్నదే మన సంప్రదాయం" అని వివరించాడు దీర్ఘతముడు.

ఇంత చెప్పినా అతని వల్ల సంతాన వతి అయ్యేందుకు రాజవత్సీ పునసు అంగీకరించలేదు. బలికి తెలియకుండా తన బదులుగా దాసిని దీర్ఘతముని వద్దకు పంపిందామె.

అతడు జాత్యంధుడు కావడం నింది గుర్తించలేదని భావించిందామె.

కాని ఆ ప్రయత్నమూ విఫలమయింది. ఒకనాడు దీర్ఘతముడు అన్నాడు:

"రాజవత్సీ! ఆభిజాత్యమనగా అహంకారం. దాన్ని నీవు వదలిపెట్టాలి. స్త్రీకి క్షేత్రవతి అయ్యేది ప్రకృతి ఇచ్చిన అధికారం.

దానిని నీవే చేజూపుకుంటున్నావు.

భర్త తనను సంతానవతిని చేయలేనప్పుడు ఆమెకు అతనిని వదిలిపెట్టేందుకయినా మరొకరివల్ల సంతానవతి అయ్యేందుకయినా అర్హత ఉన్నది. దీనిని

సంఖ్యావివాదం

గృతవారం సంఖ్యావివాదంలోని 20వ ప్రశ్నకు సమాధానాన్ని యీ దిగువ విధంగా సవరించి చదువుకోవలసిందిగ కోరుతున్నాం.

"2ను నాలుగు సార్లు ఉపయోగించి యీ క్రింది సంఖ్యలను వ్రాయవచ్చు.

2222, 222, 22, 222, 22, 22, 22. వీటన్నిటిలో 2 వేర్వేది. దీని

విలువ 2⁴¹⁹⁴³ అవుతుంది. ఇది యెంత పెద్ద సంఖ్యో మీరే ఊహించండి."

నీవు కాదన్నా అది ప్రకృతి ధర్మమే! రాజు నా ప్రాణదాత. నీకు ప్రాణ సముడు.

అతని కోరికను మన్నించటం నా కయినా, నీకయినా అనివార్యం. నా వల్ల కాకున్నా మరొకరి వల్లనయినా నీవు క్షేత్రవతివి కావాలి" అన్నాడతడు.

రాజవత్సీ ఆలోచించక తప్పలేదు.

కొద్ది సంవత్సరాల తరువాత బలి మహారాజు ముచ్చట తీరిపోయింది. దీర్ఘ

తముడిప్పుడు జరాపీడితుడయినాడు.

కాని రాజవత్సీ ఇప్పుడు క్షేత్రవతి!

తపాలుద్వారా చిత్రకళ!

వర్ణం పూంతు చిత్రం చిత్రించవలయునా?

25 సంవత్సరములకుపైగా తమ నమ్మకమునకును శక్తికును పేరు పొందిన సంతానుని చిత్ర విద్యాలయము ద్వారా

తపాలుద్వారా తెలుగు, ఆంగ్లము, తమిళము, మళయాళం మొదలగు 5 భాషలలో ఇంటిలో ఉన్నట్లే తమ చిత్ర అనుభవమును శక్తిను ఉపయోగ పద్ధతిలో అభివృద్ధి చేయవచ్చు.

పూర్తి వివరములకు 90 పైసలు స్టాంపులతో మనవిచేయుము:-

Santhanu's Chitira Vidyalayam
C/o CHITIRA KULLAN (J) Chintadripet, Madras-600 002.

